

EKO LIDERZY

NR 8 PAŹDZIERNIK 2009

DODATEK PROMOCYJNY

88 projektów infrastrukturalnych w ochronie środowiska

W NAJLEPSZYM GRONIE

Kompleksowa rozbudowa i modernizacja systemów wodociągowych i kanalizacyjnych w wielu polskich miastach i gminach coraz skuteczniej chroni środowisko naturalne przed zanieczyszczeniami. Likwidując wieloletnie zaniedbania w rozwoju infrastruktury. Dzięki przeznaczonym na ten cel unijnym dotacjom wyrównuje się również standard życia mieszkańców europejskiej wspólnoty.

Do grona kilkunastu miast, które z sukcesem zakończyły realizację projektów infrastrukturalnych w ochronie środowiska dofinansowanych ze środków unijnych ISPA i Funduszu Spójności, dołączyły we wrześniu br. Niepołomice, Radom i Tarnobrzeg. Wszystkie przewidziane w projektach zadania inwestycyjne porządkujące gospodarkę wodno-ściekową zostały już wykonane. Osiągnięto efekt ekologiczny w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych i zaopatrzenia w wodę, która spełnia najwyższe europejskie standardy. Ostatecznym sprawdzianem efektywnego wykorzystania unijnych dotacji na te przedsięwzięcia będzie jednak przyjęcie raportów końcowych i rozliczenie całości inwestycji z Komisją Europejską.

Spśród 88 projektów infrastrukturalnych w ochronie środowiska, które otrzymały dofinansowanie z funduszu ISPA w okresie od 2000 do 2003 roku i Funduszu Spójności w latach 2004 – 2006, większość zakończy się dopiero w przyszłym roku. (c)

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA
minister rozwoju regionalnego

– Z podziwem patrzę na postępy w realizacji 130 projektów infrastrukturalnych, w tym 88 w ochronie środowiska. Jesteśmy w czołówce krajów europejskich pod względem ilości i wielkości realizowanych projektów związanych z rozbudową i modernizacją systemów wodno-kanalizacyjnych i powinniśmy się tym szczycić. Przekroczyliśmy pułę środków przyznanej Polsce na ten cel. Samorządy znakomicie wykorzystały szansę w pozyskiwaniu unijnych dotacji na porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. Chcę im za to podziękować, a także za uzyskane do tej pory efekty ekologiczne, które przybliżają Polskę do osiągnięcia standardów środowiskowych zapisanych w Traktacie Akcesyjnym.

STANISŁAW GAWŁOWSKI
sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska

– Zakończone projekty dotyczące wprowadzenia zintegrowanych systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków można bez wątplenia stawiać za wzór i przykład skutecznej absorpcji środków z Funduszu Spójności. Beneficjentom w Niepołomicach, Radomiu i Tarnobrzegu, a także w innych miastach, które są już na finiszu np. w Szczecinie i Raciborzu, udało się to osiągnąć kosztem ogromnego wysiłku i zaangażowania w realizację niezwykle trudnych i skomplikowanych przedsięwzięć środowiskowych. Dzięki rozbudowie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dokonano prawdziwego przełomu nie tylko w ochronie środowiska, ale także w rozwoju cywilizacyjnym wielu polskich miast i gmin. Pragnę podziękować i pogratulować wszystkim osobom i instytucjom, które się do tego przyczyniły. To wielki sukces Polski.

MAŁGORZATA SKUCHA
zastępca prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

– Każdy z projektów realizowanych przez miasta, które dołączyły do liderów Funduszu Spójności, jest inny, ale łączą je na pewno znakomite przygotowanie zadań i doskonała współpraca ze wszystkimi partnerami procesu inwestycyjnego, w tym przede wszystkim z Inżynierem Kontraktu i wykonawcami. Dzięki temu można było dużo lepiej poradzić sobie z problemami, na które natknęli się wszyscy beneficjenci podczas wykonywania zadań inwestycyjnych, np. ze skutkami zmieniającego się kursu euro i złotówki oraz ze znaczącym wzrostem cen materiałów budowlanych i usług. Ta dobra współpraca przyniosła wspaniałe efekty.

Posel PSL LESZEK DEPTUŁA
z Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej

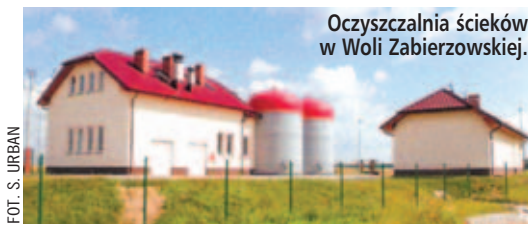
– Jako były samorządowiec i marszałek województwa podkarpackiego wiem doskonale co oznacza realizacja tak dużych zadań infrastrukturalnych w ochronie środowiska, dofinansowanych z Funduszu Spójności. Ile trzeba pokonać problemów, żeby zdobyć wszystkie pozwolenia, uzyskać niezbędne decyzje i konieczne środki na dopięcie montażu finansowego. To jest wielkie dzieło. Tego nie widać, bo rury są zakopane w ziemi, ale jest to heroiczna praca. Do tego dochodzą utrudnienia dla mieszkańców w ich codziennym życiu i umiejętność radzenia sobie z tą sytuacją. Tylko najodważniejsi decydują się na takie przedsięwzięcia. Cieszę się, że część zakończonych już projektów zrealizowana została na terenie Polski Wschodniej. Ten region pomimo dobrego wykorzystania środków unijnych nadal odbiega cywilizacyjnie od Polski centralnej i zachodniej. Dzięki tak dobremu inicjatywom samorządowym te dysproporcje będą się zmniejszać z każdym rokiem.

Projekt ten, współfinansowany przez Unię Europejską, przyczynia się do zmniejszania różnic gospodarczych i społecznych pomiędzy obywatelami Unii.

Z grupy 88 beneficjentów Funduszu Spójności realizujących projekty inwestycyjne w ochronie środowiska Niepołomice otrzymały decyzję Komisji Europejskiej najpóźniej. Dopiero w grudniu 2006 r. udzielona została dotacja w wysokości 19 mln euro na rozbudowę zintegrowanego systemu wodno-kanalizacyjnego w mieście i we wschodniej części gminy.

Oczyszczalnia ścieków w Woli Zabierzowskiej.

FOT. S. URBAN

Ostatni zaczęli, ale pierwsi kończą

Zaskoczyli szybkim działaniem

Dofinansowanie stanowiło prawie 82 proc. kosztów całego przedsięwzięcia, ale termin jego realizacji był bardzo krótki. Tylko trzy lata na przeprowadzenie postępowań przetargowych, wyłonienie wykonawców, opracowanie projektów budowlanych i wykonanie wszystkich zadań inwestycyjnych. Na budowę ponad 100 km sieci kanalizacyjnej w trudnych warunkach geologicznych, dwóch nowoczesnych oczyszczalni, potężnej stacji uzdatniania wody, gruntownej przebudowy dwóch pozostałych i uzupełnienie sieci wodociągowej Jednostka Realizująca Projekt (JRP) potrzebowała zaledwie 30 miesięcy.

Rekordowym tempem realizacji przedsięwzięcia zaskoczeni byli przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, resortu środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, parlamentarzyści oraz inni goście, którzy uczestniczyli we wrześniu w uroczystym zamknięciu projektu pn. „Zintegrowany system zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Mieście Niepołomice i wschodniej części Gminy Niepołomice”.

– Źródłem tego sukcesu były godna podziwu determinacja burmistrza Niepołomic **Stanisława Kracika** i całego zespołu JRP oraz doskonała współpraca

z wykonawcami i mieszkańcami miasta i gminy – podsumowała **Elżbieta Bieńkowska**, minister rozwoju regionalnego. – Jeżeli nie ma protestów i kłopotów związanych z przeprowadzeniem sieci kanalizacyjnej i wodociągowej przez tereny prywatne i jest akceptacja dla tego typu działań, wszystko przebiega szybko i sprawnie. Niepołomice są najlepszym tego przykładem. Zasługi burmistrza w realizacji skomplikowanego projektu podkreślali także inni uczestnicy uroczystego spotkania na Zamku Królewskim w Niepołomicach. Stanisław Kracik

Dokończenie na s. 2

Projekt ten, współfinansowany przez Unię Europejską, przyczynia się do zmniejszania różnic gospodarczych i społecznych pomiędzy obywatelami Unii.

Krystalicznie czysta woda

Inwestycja na medal

Korzyści z zakończonego w Radomiu kompleksowego programu porządkowania gospodarki wodno-ściekowej dofinansowanego z unijnego Funduszu Spójności są imponujące. Najważniejsze to: krystalicznie czysta woda w kranach, rozbudowana sieć kanalizacyjna w centrum i na obrzeżach miasta oraz zmodernizowana oczyszczalnia w Lesiowie, wraz z otwartą uroczyszcie pod koniec września stacją odwadniania i suszenia osadów ściekowych.

Uruchomiona stacja do termicznej utylizacji osadów jest dumą Wodociągów Miejskich w Radomiu. W lipcu br. otrzymała Grand Prix na XI Sympo-

zjum Wodnym w Cannes. Międzynarodowi eksperci wyróżnili innowacyjną technologię za efekty ekologiczne i ekonomiczne związane z procesem

przetwarzania osadów ściekowych w granulaty, który następnie wykorzystywany jest jako

Dokończenie na s. 2

Uroczystego otwarcia stacji suszenia i odwadniania osadów dokonują Leszek Trzeciak, prezes Wodociągów Miejskich, Andrzej Kosztowniak, prezydent Radomia i senator Wojciech Skurkiewicz.

FOT. J. CZUDAK

Zakład Ogólnobudowlany „HYDROBIEL” Stefan Bielawski

Niezawodna firma

Zakład Ogólnobudowlany „HYDROBIEL” Stefan Bielawski wykonuje obiekty z zakresu: budownictwa ogólnego, inżynieryjnego, ochrony środowiska i sieci wodno-kanalizacyjnych oraz ma certyfikat systemu zarządzania jakością wg normy EN ISO 9001:2000 – tak w kilku słowach można scharakteryzować tę firmę z Zar.

W okresie ponaddwudziestoletniej praktyki firma zrealizowała m.in. wiele projektów współfinansowanych ze środków UE. Należą do nich np.: rozbudowa systemu odprowadzania ścieków do oczyszczalni miejskiej w Krośnie Odziańskim, budowa kanalizacji sanitarnej w Przelazach, Zagórz i Mostkach w gminie Lubrza, podobna inwestycja powstała na pograniczu Polski i Czech w gminach Zawidów, Sulików i Habartice. Już w czerwcu bieżącego roku zakończono prace przy inwestycji zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Niepołomicach i wschodniej części gminy. Realizowało ją konsorcjum firm, którego liderem był Zakład Ogólnobudowlany „HYDROBIEL”.

W ramach tego zadania partnerzy konsorcjum wykonali:

Funam Sp. z o.o. z Wrocławia – projekty i technologie stacji uzdatniania wody oraz odwierci; Zakład Ogólnobudowlany „ZBOIS” z Krakowa – część kanalizacji grawitacyjnej sanitarnej oraz podciśnieniowej; Piotr Zarzecki „BIPROZAP” Zakład Projektowania i Usług Inżynieryjnych z Zielonej Góry – część projektów kanalizacji sanitarnej, a „Pro Ko Bud” z Chyliczek (gmina Piaseczno) – projekty kanalizacji podciśnieniowej.

Obecnie „HYDROBIEL” realizuje m.in. ze środków unijnych budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej w tyskich w dzielnicach Wygorzele, Jaroszwice i Cielnice, a we Wrocławiu rozbudowę osiedlową sieć kanalizacyjną Złotniki II.

„HYDROBIEL” aktywnie uczestniczy również w życiu społecznym i kulturalnym gminy Żary – wspomaga wiele akcji charytatywnych, społecznych oraz kulturalnych. W 2004 roku firma, jako bezpośredni inwestor, oddała do użytku kręgielnie. Obiekt jest urządzony według wysokich standardów i wyposażony w profesjonalny sprzęt.

W VI Konkursie Gospodarczo-Samorządowym „HIT Ziemi Lubuskiej 2008” Zakład Ogólnobudowlany „HYDROBIEL” otrzymał tytuł HIT 2008 r. za idee, realizację i funkcjonowanie Centrum Rekracyjno-Usługowego „Amber” w Żarach. W skład estetycznego kompleksu wchodzi kryte lodowisko (pierwsze w regionie lubuskim), restauracja oraz specjalistyczne gabinety odnowy biologicznej, które są własnością Małgorzaty i Stefana Bielawskich.

Firma korzysta z programów pomocowych UE. Obecnie w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego kierownictwo „HYDROBIEL” otrzymało dofinansowanie prawie 5,2 mln zł na przedsięwzięcie „Dywersyfikacja oferty i poprawa konkurencyjności firmy „HYDROBIEL” dzięki wykorzystaniu innowacyjnej technologii”. (f)

K.T.S. ELPOM S.A.

Stawiają na jakość

Firma K.T.S. ELPOM S.A. z Nadarzyna koło Warszawy wraz z oddziałem w Białej Podlaskiej jest przedsiębiorstwem działającym w szeroko rozumianej branży budowlanej. Jednak większość inwestycji, które realizuje, dotyczy gospodarki wodno-ściekowej.

Na dotychczasowy sukces firmy zapracował cały zespół wysoko wykwalifikowanej kadry inżynieryjno-technicznej, która przy wykonywanych inwestycjach stosuje najnowocześniejsze rozwiązania techniczne – mówi **Jarosław Prać**, prezes firmy **K.T.S. ELPOM S.A.** – Na obecnym etapie rozwoju nasza firma ukierunkowała się przede wszystkim na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną wód powierzchniowych oraz gospodarką odpadami.

Warto w tym miejscu podać przykłady inwestycji, jakie z tego zakresu zostały już zrealizowane. Należą do nich m.in.: budowa obiektów gospodarki osadowo-gazowej w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Biłgoraju, modernizacja oczyszczalni ścieków w Krasnymstawie i Raszynie, budowa według własnego opracowania projektowego

Kogeneracji 3 MWe na terenie Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Łodzi, budowa kanalizacji w Serpelicach, Zabuzi i Klepaczewie (gmina Sarnaki) oraz budowa instalacji do utylizacji osadów ściekowych z instalacją do ich odwadniania w oczyszczalni ścieków w Radomiu.

Obecnie przedsiębiorstwo realizuje na terenie kraju inwestycje, każda o wartości od 5 do 15 mln euro, finansowane ze środków publicznych oraz funduszy unijnych. Ekipy budowlane **K.T.S. ELPOM** pracują teraz m.in. przy modernizacji oczyszczalni ścieków w Grodzisku Mazowieckim i Bytomiu, rozbudowie oczyszczalni ścieków i modernizacji przepompowni „Gryczana” w Wołominie, rozbudowie i przebudowie oczyszczalni ścieków w Nowej Soli.

W swoim dorobku **K.T.S. ELPOM** może poszczycić się rów-

Prezes Jarosław Prać.

niez realizacją licznych inwestycji z zakresu budownictwa przemysłowego, obiektów służby zdrowia i użyteczności publicznej. Należą do nich na przykład rozbudowa Zakładów Tuszczyńskich w Bodaczu, wybudowanie od podstaw wieży kontroli lotów w Porcie Lotniczym Szczecin-Goleniów, przebudowa stadionu KS „Znicz” w Pruszkowie, modernizacja pawilonu szpitalnego w Zespole Szpitali w Dziekanowie Leśnym i wiele innych.

Na zakończenie warto dodać, że **K.T.S. ELPOM** ma od 2004 roku certyfikaty jakości ISO 9001:2000 i 14001:1996, a od 2007 roku również certyfikat jakości AQAP 2110:2006. (m)

24 mln euro na wodociąg i kanalizację

W rekordowym tempie

Prawie 24 mln euro kosztowała budowa dofinansowanego z Funduszu Spójności zintegrowanego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Niepołomicach i wschodniej części gminy. Lider konsorcjum firma „HYDROBIEL” z Zar doskonale poradziła sobie z trudnym przedsięwzięciem, którego wykonanie trwało zaledwie dwa i pół roku.

Ireneusz Stochalski – dyrektor ds. produkcji Zakładu Ogólnobudowlanego „HYDROBIEL”.

wdzięczamy burmistrzowi Niepołomic Stanisławowi Kracikowi, który był pełnomocnikiem projektu, i jego zastępcy Markowi Mosurskiemu. Nic nie uszło ich uwadze, a gdy pojawiały się trudności, to je natychmiast rozwiązywali. Te wspólne działania wpłynęły na tak szybkie tempo robót, do czego zresztą przyczyni-

nił się cały zespół Jednostki Realizującej Projekt. Bardzo dużo cennych uwag otrzymaliśmy też od Inżyniera Kontraktu, firmy z Katowic. Po zrealizowaniu z sukcesem tak dużego przedsięwzięcia jesteśmy pewni, że poradzimy sobie z każdym trudnym wyzwaniem.

W ramach zrealizowanego już projektu na granicy Niepołomic i Woli Batorskiej wybudowana została nowa stacja uzdatniania wody, wyposażona w zaplecze laboratoryjne, komputerowo sterowaną dyspozytornię systemową oraz punkt obsługi klienta. Powstały również dwie nowoczesne oczyszczalnie: w Zabierzowie Bocheńskim o przepustowości ok. 260 m³/d i Woli Zabierzowskiej – powyżej 290 m³/d. Ścieki do oczyszczalni dostarcza 26 przepompowni połączonych z wybudowaną siecią kanalizacyjną o długości ponad 100 km. Podłączeni do niej zostali mieszkańcy Zabierzowa Bocheńskiego, Woli Zabierzowskiej, Chobotu oraz części Woli Batorskiej. (c)

– To było dla nas ogromne wyzwanie, ponieważ wcześniej nie realizowaliśmy aż tak dużej i skomplikowanej inwestycji – wyznał Ireneusz Stochalski, dyrektor ds. produkcji Zakładu Ogólnobudowlanego „HYDROBIEL” w czasie uroczystego zakończenia projektu w Zamku Królewskim w Niepołomicach. – Dyscyplina i konsekwencja działania wszystkich firm, które brały udział w przygotowaniu projektów i wykonaniu zadań inwestycyjnych, sprawiły, że udało nam się je sfinalizować w tak krótkim terminie. Wiele za-

Zaskoczyli szybkim działaniem

Dokończenie ze s. 1

podziękował z kolei liderowi konsorcjum spółce „HYDROBIEL” z Zar i jego partnerom za ogromną mobilizację i profesjonalizm, a także pozostałym osobom oraz instytucjom, które przyczyniły się do tego sukcesu. – Wszyscy nam pomagali z życzliwością, ale gdyby nie skuteczne interwencje w Brukseli pani Grażyny Hadjiraftis, zastępcy sektorowego urzędnika zatwierdzającego (SUZ) z Ministerstwa Środowiska paru rzeczy nie udało nam się zrobić – zauważył burmistrz. – Mimo delikatnego oblicza jest to oficer w spódnicy. Była dla nas dobrym duchem całego projektu.

Szczególne podziękowania za wiele lat wspólnej pracy bur-

Pomieszczenie pompowni w Nowym Zakładzie Uzdatniania Wody w Woli Batorskiej.

mistrz Stanisław Kracik skierował do dyrektora Bogusława Iwulskiego, który w 1985 roku wybudował pierwszy Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Niepołomicach, a teraz, po 25 latach, oddaje „pałeczkę” swoim

następcom. Były już szef przedsiębiorstwa został nagrodzony owacjami na stojąco. Na takie owacje zasłużyli też wszyscy uczestnicy zakońzonego projektu.

Jolanta Czudak

Inwestycja na medal

Piec wentylacyjny dostarczający ciepło do suszenia osadów.

Dokończenie ze s. 1

paliwo alternatywne o wysokiej wartości opałowej, porównywalnej z węglem brunatnym. Dzięki temu rozwiązaniu całkowicie zostają zagospodarowane osady, które powstają w procesie oczyszczania ścieków. Granulat jest odbierany przez zakład utylizacji odpadów sąsiadujący z nowoczesną oczyszczalnią. Wysuszone osady będą teraz testowane jako

paliwo alternatywne dla cementowni.

Budowa stacji odwadniania i suszenia osadów była ostatnią inwestycją dużego projektu pn. „Modernizacja i rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego na terenie gminy Radom”, realizowanego od 2005 roku przez Wodociągi Miejskie. Koszt całego przedsięwzięcia wyniósł ponad 50 mln euro, z czego 26 mln euro pochodziło z funduszy unijnych. Reszta

W ramach zakońzonego już projektu wybudowano kanalizację sanitarną w 5 radomskich dzielnicach, przeprowadzono renowację sieci w centrum miasta i zmodernizowano kolektor sanitarny o średnicy 1800 mm. Rozbudowano sieci wodociągowe i stację uzdatniania wody w Sławnie, uruchomiono dodatkowo trzy nowe studnie głębinowe. Jednym z najbardziej skomplikowanych zadań była rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Lesiowie, którą przystosowano do usuwania substancji biogenych. Cały kompleks, wraz ze stacją odwadniania i suszenia osadów, zaliczany jest obecnie do najnowocześniejszych w Polsce.

stanowiły środki własne Wodociągów Miejskich oraz pożyczka z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

– Droga, jaką przeszliśmy od momentu otrzymania w grudniu 2004 roku decyzji Komisji Europejskiej o dofinansowaniu przedsięwzięcia, poprzez prace projektowe, budowlane, aż do dzisiejszego zakończenia wszystkich zadań inwestycyjnych, nie zawsze była łatwa – przypomniał podczas uroczystego otwarcia stacji Leszek Trzeciak, prezes Wodociągów Miejskich w Radomiu. – Czasami sprawiała wiele trudności, ale dziś mamy wielką satysfakcję, że poradziliśmy sobie ze wszystkimi problemami i dojrzałymi szczęśliwie do mety. Bez ogromnego zaangażowania i rzetelności wszystkich uczestników tego procesu nie byłoby tak imponującego rezultatu.

Na sukces radomskiego projektu złożyła się między innymi praca projektantów, firm: Prochem Warszawa, Biprowod-Warszawa i Ekosystem Zielona Góra oraz wykonawców prac

– Co kilka lat zmieniają się technologie i kierunki zagospodarowania osadów ściekowych, ale nasze rozwiązanie cieszy się od dawna dużym powodzeniem – powiedział podczas uroczystości twórca technologii odwadniania i suszenia osadów ściekowych Armin Vonplon ze Szwajcarii. – Około 30 takich instalacji pracuje już w europejskich krajach. W Polsce wybudowano ją na razie tylko w Lesiowie pod Radomiem. Cieszę się, że została doceniona przez międzynarodowe jury, bo na pewno będzie dobrze służyć Wodociągom Miejskim. Instalacja pozwala czterokrotnie zmniejszyć objętość powstających w oczyszczalni osadów ściekowych, a także dokonać ich higienizacji. Do przetransportowania osadów w formie ciekłej należałoby użyć aż 31 ciężarówek dziennie. Po odwodnieniu i wysuszeniu potrzeba tylko jednej. To przekłada się na znaczne obniżenie kosztów eksploatacji i wyeliminowanie uciążliwości dla mieszkańców i środowiska.

Armin Vonplon

Najnowocześniejszy system uzdatniania wody

Spełnione marzenia

Zapewnienie mieszkańcom Tarnobrzega powszechnego dostępu do sieci kanalizacyjnej oraz zaopatrzenia w wodę o najwyższych parametrach jakościowych było dla lokalnego samorządu największym wyzwaniem. Bez unijnych środków nie udało się urzeczywistnić tych zamierzeń w ciągu zaledwie pięciu lat.

Dzięki przyznanej przez Komisję Europejską pod koniec grudnia 2004 roku znacznej pomocy finansowej zrealizowano z sukcesem „Program gospodarki wodno-ściekowej w Tarnobrzegu”, którego koszt przekroczył

80 mln zł. Poziom dofinansowania z Funduszu Spójności wynosił aż 81 proc. wartości projektu.

– Gdy rozpoczynaliśmy ten program, miasto miało poważne problemy z zaopatrzeniem w wodę, a zasięg sieci kanalizacyjnej był znikomy w stosunku do istniejących potrzeb – wspominał Jan Dziubiński, prezydent Tarnobrzega podczas uroczystej gali z okazji zakończenia projektu. – Dziś z sieci kanalizacyjnej korzysta

ponad 95 proc. mieszkańców. Mamy też jeden z najnowocześniejszych w Polsce systemów uzdatniania wody, za który otrzymaliśmy prestiżową nagrodę w konkursie „Czysta woda dla Polski” na Międzynarodowych Targach WOD-KAN 2009 w Bydgoszczy.

Władze miasta podziękowały wszystkim osobom i instytucjom zaangażowanym w bardzo sprawną realizację projektu, nad którym od początku czuwał Antoni Sikoń, prezes Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Tarnobrzegu.

– Największym sukcesem z realizacji tego projektu jest zadowolenie mieszkańców z jakości dostarczanej wody oraz powszechnej dostępności do sieci kanalizacyjnej, również w podmiejskich dzielnicach – podsumował Antoni Sikoń. – Dzięki temu udało nam się wyrównać dysproporcje w rozwoju poszczególnych osiedli naszego miasta. (i)

Nowa fontanna na rynku w Tarnobrzegu. Jednym z jej fundatorów było Safège.

budowlanych, spółek: INTERBUD z Radomia, Pol-Aqua, Inżynieria Rzeszów (rozbudowała i zmodernizowała oczyszczalnię) oraz K.T.S. ELPOM, która wybudowała instalację do odwadniania i suszenia osadu.

– Nasi partnerzy wzorowo wywiązali się ze swoich zadań i za ten profesjonalizm chcę im dzisiaj podziękować, szczególnie firmie Andritz-Krevox oraz twórcy technologii Armynowi Vonplonowi ze Szwajcarii, bo to dzięki nim zdobyliśmy Grand Prix w Cannes – powiedział na zakończenie swojego wystąpienia Leszek Trzeciak, prezes Wodociągów Miejskich w Radomiu.

Dla gospodarzy miasta zakończenie tak dużego programu porządkującego gospodarkę wodno-ściekową było wielkim wydarzeniem.

– Na tym jednak nie poprzestaniemy, bo mamy duże ambicje – powiedział Andrzej Kosztowniak, prezydent Radomia. – Marzą nam się następne projekty dofinansowane ze środków unijnych. Podjęliśmy zresztą takie starania.

Władze samorządowe Radomia chcą nadal rozwijać sieć kanalizacyjną i wodociągową na obrzeżach miasta, a także zmodernizować pozostałe ujęcia wody. Ponadto Wodociągi Miejskie, które doskonale sobie radzą z trudnymi projektami, chcą wybudować spalarnię osadów ściekowych, aby we własnym zakresie wytwarzać energię. Rozszerzenie instalacji będzie kosztowało ok. 60 mln zł. Sporą część tych wydatków pokryją dotacje unijne.

(j)

W lipcu zakończono rozruch oczyszczalni w Lesiewie koło Radomia-etap I. Inwestycja obejmowała rozbudowę i modernizację głównych obiektów technologicznych do wstępnej, mechanicznej i biologicznej oczyszczania ścieków. Wyniki laboratorium WIOŚ potwierdzają, że uzyskany efekt ekologiczny odpowiada europejskim standardom.

Zadanie zakończone sukcesem

Żal się rozstać

Ponad 100 kilometrów nowej sieci kanalizacyjnej, 57 przepompowni, kilkanaście kilometrów nowych i zmodernizowanych wodociągów, rozbudowana oczyszczalnia oraz nowoczesny system uzdatniania wody – to rezultaty zakończonego właśnie „Programu gospodarki wodno-ściekowej w Tarnobrzegu”. Nadzorem na całością przedsięwzięcia zajmował się Inżynier Kontraktu – firma SAFEGE Oddział w Polsce.

– Przy tak ogromnej inwestycji mieliśmy bardzo dużo pracy – wspomina Witold Majewski, dyrektor ds. realizacji produkcji w firmie SAFEGE. – Byłem z tym projektem związany od chwili podpisania umowy na jego realizację w 2005 roku. Najpierw przygotowaliśmy dokumenty przetargowe, które pozwoliły wyłonić doświadczonych wykonawców, a potem sprawdzaliśmy, czy prowadzą roboty zgodnie z harmonogramem i sztuką budowlaną. Bez dobrego klimatu stworzonego przez zamawiającego, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnobrzegu, dużo trudniej byłoby nam solidnie dopilnować zarządzania

inwestycją. Podczas realizacji całego przedsięwzięcia spędziliśmy wspólnie kilka lat i teraz jest mi żal, że musimy się rozstać, bo wszystkie zadania zostały z sukcesem zakończone.

W ocenie inwestora i wykonawców firma SAFEGE bardzo dobrze wywiązała się z powierzonego jej zadania. Doświadczenie, wiedza i doskonała znajomość europejskich i krajowych procedur, które porządkują relacje pomiędzy partnerami procesu inwestycyjnego, bardzo pomogły w sprawnym i terminowym zakończeniu przedsięwzięcia, dofinansowanego w 81 proc. ze środków Funduszu Spójności. (j)

Kamila Gawryś i Witold Majewski.

FOT. ARCHIWUM

SAFEGE – profesjonalniści

Coraz więcej zleceń

Prawie od 20 lat firma inżynierska SAFEGE Oddział w Polsce świadczy profesjonalne usługi przy nadzorowaniu i realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Początkowo były to projekty wodno-ściekowe, ale specyfika polskiego rynku wymusiła rozszerzenie zakresu zadań. Doszły kontrakty drogowe, kolejowe i budowlane.

W ciągu ostatnich czterech lat sprzedaż w firmie wzrosła prawie o 190 proc., trzykrotnie zwiększyło się też zatrudnienie. Do końca tego roku pracę w firmie znajdzie dodatkowo ok. 90 osób.

– Równolegle jesteśmy zaangażowani na terenie całego kraju w realizację ponad 40 kontraktów o wartości przekraczającej 25 mln euro, w tym również dofinansowanych z Fundu-

szu Spójności, dlatego musimy zwiększyć zatrudnienie – informuje Kamila Gawryś, zastępca dyrektora polskiego oddziału firmy SAFEGE. – Pieniądze, które zarabiamy na kontraktach, inwestujemy w systematyczny rozwój firmy. Otworzyliśmy własne biuro projektowe i to pozwala nam na jeszcze większą kompleksowość świadczonych usług. (j)

Stacja Uzdatniania Wody w Tarnobrzegu.

FOT. ARCHIWUM

Działania na wielu płaszczyznach

Niezbędna w realizacji

Od przygotowania dokumentacji aplikacyjnej aż do zakończenia zadań inwestycyjnych – na każdym etapie realizacji projektu wodno-ściekowego w Tarnobrzegu Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej korzystało z usług konsultingowo-inżynierskich spółki Grontmij Polska. Współpraca między partnerami wygaśnie dopiero po przyjęciu raportu końcowego i rozliczeniu przedsięwzięcia z Komisją Europejską.

– Tarnobrzeg to niejedyny przykład uczestniczenia w przedsięwzięciu dofinansowanym z Funduszu Spójności od jego rozpoczęcia aż do zakończenia – informuje Maciej Chrzanowski, prezes firmy Grontmij Polska. – Takich projektów jest dużo więcej, np. w Szczecinie, Toruniu czy Częstochowie. Z beneficjentami współpracujemy już prawie 9 lat, kiedy korzystaliśmy z przedakcesyjnego funduszu ISPA.

Dobra znajomość projektów w każdej fazie ich realizacji ułatwia prowadzenie skutecznych działań, zwłaszcza jeśli pojawiają się zagrożenia, albo zachodzi konieczność podejmowania szybkich decyzji.

– Tak było m.in. w Tarnobrzegu, kiedy musieliśmy wystąpić do Komisji Europejskiej z wnioskiem o dokonanie zmian w decyzji z powodu przekroczenia budżetu inwestycyjnego – twierdzi Maciej Chrzanowski. – Te przekroczenia były konsekwencją wzrostu cen i zmiany kursu walut, dlatego należało zmodyfikować pewien zakres zadań. Komisja Europejska uwzględniła wszystkie rekomendowane propozycje i można było bez przeszkód kontynuować inwestycje.

Najważniejszym sprawdzianem skuteczności działania firmy Grontmij będzie teraz zatwierdzenie przez Komisję Europejską raportu końcowego, który potwierdzi zgodność wykonanych prac i osiągniętych efektów w tarnobrzegskim projekcie z zapisami unijnej decyzji. W przygotowaniu są też kolejne raporty końcowe dla dużych pro-

Maciej Chrzanowski (z prawej), prezes firmy Grontmij Polska i dyrektor Piotr Szymczak.

jektów w Częstochowie, Toruniu i Szczecinie. Bez profesjonalnej pomocy fachowców z firmy Grontmij przygotowanie tak ważnych dokumentów byłoby dla beneficjentów unijnej pomocy o wiele trudniejsze.

Projektowanie, doradztwo oraz nadzór nad realizacją inwestycji infrastrukturalnych w ochronie środowiska, transporcie i budownictwie to podstawowy profil działalności firmy Grontmij Polska Sp. z o.o. Klientom sektora publicznego i prywatnego oferuje kompleksowe usługi konsultingowo-inżynierskie w zakresie doradztwa: technologicznego, technicznego, instytucjonalnego, finansowego i ekonomicznego.

– W naszych działaniach korzystamy z cennych doświadczeń wiodącej na europejskim rynku holenderskiej firmy Grontmij, założonej prawie 100 lat temu – powiedział Piotr Szymczak, dyrektor grupy konsultingowej w spółce Grontmij Polska. – Pełnimy bardzo ważną

rolę w procesie inwestycyjnym od przygotowania koncepcji, studium wykonalności, analiz finansowych, raportów oddziaływania na środowisko, poprzez uzyskiwanie pozwoleń i decyzji administracyjnych, po sporządzanie wniosków o dofinansowanie. Dopiero później zajmujemy się nadzorem i zarządzaniem inwestycjami. Nowym produktem jest wdrożenie idei zarządzania nowo wytworzonym majątkiem – Asset Management. Pozyskujemy wiele zleceń od inwestorów, dlatego firma się rozwija i zatrudnia już ok. 300 osób, głównie inżynierów, ekonomistów i prawników.

Grontmij Polska posiada 4 biura regionalne w Poznaniu, Olsztynie, Katowicach i Łodzi, 11 oddziałów w miastach wojewódzkich oraz 2 centralne biura projektowe w Warszawie „Woda Odpady Energia” i transportowe w Katowicach. Kierownictwo spółki już zapowiada, że na tym nie poprzestanie. (j)

FOT. ARCHIWUM

Fragment Napowietzalni, jednego z podstawowych obiektów Stacji Uzdatniania Wody.

Projekt ten, współfinansowany przez Unię Europejską, przyczynia się do zmniejszenia różnic gospodarczych i społecznych pomiędzy obywatelami Unii.

282 mln euro na projekt „Poprawa jakości wody w Szczecinie”

FOT. ARCHIWUM

Olgerd Geblewicz, prezes Zarządu, dyrektor generalny Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie.

Do końca 2010 roku zaplanowano zakończenie rzeczowe i rozliczenie finansowe projektu. O dotychczasowym przebiegu realizacji tej inwestycji rozmawiamy z **Olgerdem Geblewiczem**, prezesem Zarządu, dyrektorem generalnym Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie.

– 21 sierpnia tego roku pracę rozpoczęła mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków „Pomorzany”. Jak Pan ocenia rozruch tej inwestycji?

– Wszystkie urządzenia, zanim dopłynęły do nich ścieki, były testowane. Musimy jednak mieć świadomość, że oczyszczalnia to skomplikowana instalacja, a biologiczny rozkład zanieczyszczeń w ściekach wymaga wyhodowania specjalnych populacji mikroorganizmów, zapewniających stabilizację całości zachodzącego w niej procesu. Nie jest tak, że przetłoczmy ścieki do oczyszczalni i natychmiast osiągniemy zakładany efekt ekologiczny. Ponadto nigdy nie będzie ona w 100 procentach neutralna zapachowo. Jednak hermetyzacja osadników wstępnych i zastosowanie biofiltrów sprawią, że instalacja nie będzie uciążliwa dla otoczenia. Teraz czekamy na stabilizację procesów oczyszczania, przed nami uruchomienie pozostałych ciągów technologicznych oraz inwestycji współpracujących z oczyszczalnią. Oczekujemy na przekazanie w pełni funkcjonującego obiektu do końca br.

Uwolniona Odra

Program „Poprawa jakości wody w Szczecinie” jest drugim co do wielkości tego typu przedsięwzięciem w Polsce. Jego realizacja pochłonie ponad 282 mln euro. W 66 procentach został on sfinansowany przez unijny Fundusz Spójności. Pozostałe pieniądze pochodzą z kredytów udzielonych przez Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Bank Ochrony Środowiska.

– Ale podstawowe zadanie, a więc oczyszczanie ścieków, jest realizowane?

– Ścieki są oczyszczane z lewobrzeżnej, południowej i zachodniej części Szczecina. Na lewobrzeżu wybudowaliśmy 4 duże pompownie, które przetłoczą ścieki do oczyszczalni. Teraz pracują dwie z nich. Czekamy, aż zakończy się faza rozruchu pierwszego ciągu oczyszczania biologicznego, wówczas uruchomimy drugi blok biologiczny i tłoczenie rozpoczyna 2 pozostałe. Zależy to jednak od gotowości urzędzeń utylizujących osady. Wraz z napływem większej ilości nieczystości osadu będzie coraz więcej, w związku z tym niezbędne będzie jego właściwe zagospodarowanie. Zgodnie z harmonogramem, do końca 2009 roku wszystkie instalacje muszą być podłączone, a stabilizacja procesów oraz trwały efekt ekologiczny powinny być uzyskane.

– Jakie nieprzewidziane przeszkody były na tyle poważne, aby zagrozić realizacji projektu „Poprawa jakości wody w Szczecinie”?

– Tak naprawdę największe zagrożenie wynikało z niespotykane dużej skali projektu. Kie-

dy startowały pierwsze przetargi, byliśmy w przedsiwzięciu Unii Europejskiej. Natomiast fizyczne wykonanie poszczególnych zadań inwestycyjnych nastąpiło już po naszej akcesji do europejskich struktur. Wykonawcy założyli ceny robocizny i materiałów, które w pewnym momencie nagle się zmieniły. To spowodowało, że niektórzy z nich otarli się o bankructwo, bowiem nie było możliwości renowacji finansowych warunków kontraktów, które podlegały pod zamówienia publiczne. W pewnym sensie odbiło się to na efektywności wykonywanych robót.

– Został Pan zaproszony na spotkanie z dziennikarzami z całej Europy dotyczące eurofizacji Bałtyku, aby przedstawić projekt „Poprawa jakości wody w Szczecinie”.

– Na tym spotkaniu przedstawiłem działania naszego kraju w zakresie redukcji substancji biogennych – fosforu i azotu. Wspominałem też o kosztach, jakie w związku z tym ponosimy. Przybliżyłem skalę tego problemu w Polsce i pokazałem, jak Szczecin sobie z nim poradził.

Rozmawiał Tadeusz Kowski

FOT. ARCHIWUM

Oddana do eksploatacji oczyszczalnia ścieków „Pomorzany”.

FOT. ARCHIWUM

Studnia głębinowa na terenie ujęcia wody „Strzybnik”.

Projekt ten, współfinansowany przez Unię Europejską, przyczynia się do zmniejszenia różnic gospodarczych i społecznych pomiędzy obywatelami Unii.

66 km sieci sanitarnej w 125 ulicach

Racibórz na finiszu

Trzy spośród 5 kontraktów na roboty budowlane, realizowanych w ramach kompleksowego programu pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu”, zostały wykonane już w 2006 r. Dwa ostatnie zakończą się jeszcze w tym miesiącu. Jeden na modernizację oczyszczalni ścieków i drugi, o wartości 18 mln euro, na rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wraz z otwartym w połowie września ujęciem wody w Strzybniku.

– Dwa ostatnie kontrakty były największe i zarazem najtrudniejsze w całym programie dofinansowanym z Funduszu Spójności – informuje **Tatiana Olbrot-Labocho**, kierownik Biura Realizacji Projektu w Urzędzie Miasta w Raciborzu. – Obejmowały bardzo duży zakres zadań inwestycyjnych związanych z rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie miasta i jego obrzeżach. Wybudowano około 66 km sieci sanitarnej w 125 ulicach w mieście oraz po ok. 5 km kanalizacji deszczowej i sieci wodociągowej wraz z magistralą wody surowej i stacją uzdatniania wody w Strzybniku (gmina Rudnik).

Od kilku tygodni mieszkańcy Raciborza zaopatrywani są w wodę z nowego ujęcia, czerpaną z 5 studni o głębokości około 120 m. Łączna wydajność bezobsługowego ujęcia wody to 12 tys. m³/d (dzienny pobór Ra-

ciborza to około 8 tys. m³/d). Woda ze Strzybnika płynie do Raciborza magistralą o długości około 8,5 km. Teren ujęcia jest stale monitorowany przez kamery cyfrowe. Obraz on-line dociera do centrum operacyjnego, które połączono ze Strzybnikiem światłowodem. Ujęcie ma też własne, niezależne zasilanie agregatem prądotwórczym. Jego budowa trwała od lipca 2007 r.

– Przygotowanie do realizacji zadań ujętych w kontrakcie związanym z rozwojem sieci wodno-ściekowej wymagało ogromnego wysiłku i stałej współpracy z liderem konsorcjum spółką BORBUD oraz jej partnerami: firmą projektową PROJWIK i wykonawcą WODROPOL – dodaje **Tatiana Olbrot-Labocho**. – Pomagaliśmy sobie w każdej fazie tego przedsięwzięcia, dlatego wszystko szło szybko i sprawnie. Uzyskaliśmy prawie 100

pozwoleń na budowę. Poszczególne inwestycje oddawane były etapami w ustalonych terminach. Wszelkie rekordy pobił jednak wykonawca kolejnego kontraktu – INSTAL Kraków S.A., który zmodernizował oczyszczalnię w niewiarygodnym wręcz tempie.

W ciągu 12 miesięcy od wejścia wykonawcy na plac budowy rozpoczął się rozruch technologiczny zmodernizowanej oczyszczalni. Po modernizacji będzie miała przepustowość 15 tys. m³/dobę. Inwestycja zapewniła wysoki, odpowiadający europejskim wymaganiom standard oczyszczania ścieków i przeróbki osadów.

To zadanie było wykonywane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. na mocy umowy zawartej z miastem o częściowe delegowanie realizacji projektu „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu”, którego łączna wartość wynosi 180 mln zł.

– W tej chwili zamykamy kontrakty, ale przed nami jeszcze ogrom pracy związany z przygotowaniem dokumentów i rozliczaniem zadań – konkluduje **Tatiana Olbrot-Labocho**. – To jest najważniejszy etap, bo nie sztuka jest wybudować, lecz wszystko rozliczyć i uzyskać ostatnie środki z Funduszu Spójności. Musimy udokumentować osiągnięcie efektu ekologicznego i przygotować raport końcowy do Komisji Europejskiej. Dopiero wtedy odechniemy z ulgą. (c)

INSTAL Kraków S.A.

Projektuje i buduje

Grupa Kapitałowa INSTAL Kraków S.A. jest w Polsce wiodącym wykonawcą oczyszczalni ścieków, które z sukcesem są eksploatowane między innymi w Krakowie, Olkuszu, Dobczycach, Myszkowie, Niepołomicach, Sławkowie, Bielsku-Białej, Częstochowie.

Obecnie INSTAL Kraków S.A. kończy rozbudowę kolejnej, dofinansowanej z Funduszu Spójności oczyszczalni ścieków w Raciborzu i kontynuuje w Żywcu. Spółka świadczy specjalistyczne usługi projektowe i wykonawcze w budownictwie. Jako jedna z nielicznych firm w Polsce, może samodzielnie, bez konieczności wiązania się w relacje konsorcjalne, uczestniczyć w prze-

targach publicznych na wykonawstwo oczyszczalni ścieków, suszarni osadów oraz zakładów uzdatniania wody. Wynika to z bogatych doświadczeń, jakie ma to przedsiębiorstwo przy realizacji dużych kontraktów z zakresu ochrony środowiska.

Firma uczestniczy również we wdrażaniu nowoczesnych technologii proekologicznych dla elektrowni. Wykonuje

skomplikowane instalacje przemysłowe dla energetyki i koksowni np. do odsiarczania spalin, suchego odbioru popiołu i odpowielania filtrów.

Jako generalny wykonawca spółka realizuje również obiekty użyteczności publicznej. Do największych wybudowanych do tej pory inwestycji należy m.in. pawilon naukowo-dydaktyczny dla Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, kryta pływalnia w Kazimierzy Wielkiej. Ekipy budowlane z INSTAL Kraków S.A. rozbudowały w Grodzisku Kraka również halę sportową Akademii Górniczo-Hutniczej, Wydział Technologii Żywności Akademii Rolniczej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i budynek biurowy Południowego Koncernu Energetycznego w Katowicach.

(m)

FOT. ARCHIWUM

INSTAL Kraków S.A. w ciągu 12 miesięcy wybudował oczyszczalnię ścieków w Raciborzu.